

Beslutningsforslag nr. B 122. Fremsat den 20. februar 1986 af Agerschou (SF), Tommy Dinesen (SF), Anne Grete Holmsgård (VS) og Lenger (VS)

Forslag til folketingsbeslutning

om økonomiske midler til forskning i sygdommen AIDS

Folketinget pålægger regeringen at afsætte 50 mill. kr. til forskning i sygdommen AIDS. Bevillingen administreres af sundhedsstyrelsens rådgivende udvalg vedrørende sygdommen AIDS.

Bemærkninger til forslaget

Egentlig mener forslagsstillerne, at det burde være unødvendigt med et forslag om, at der også i Danmark skal afsættes tilstrækkelige økonomiske midler til AIDS-forskning. Det burde tværtimod være et samfundskrav, at også danske forskere sætter kræfter ind i AIDS-forskningen, og at de nødvendige midler hertil bevilges.

Det antages, at hver AIDS-patient koster samfundet omkring 1 mill. kr. Dertil kommer de mange menneskelige tragedier. Forskningens økonomiske behov er i den sammenhæng ganske beskedent: ca. 30 mill. kr. i 1986 er det fra forskellige side blevet opgjort til. Imidlertid er der fra det offentlige side stort set ingen midler blevet stillet til rådighed for AIDS-forskning. Den 13. januar 1986 sendte indenrigsministeren en redegørelse til folketingets medlemmer, hvoraf det fremgik, at statens lægevidenskabelige forskningsråd (SLF) i 1985 ydede ca. ½ mill. kr. i direkte støtte til forskningsprojekter vedrørende AIDS, og at rådet herudover yder støtte til et forskningsprofessorat, hvis indehaver også beskæftiger sig med AIDS-forskning. Endvidere foregår der en vis forskning inden for de eksisterende rammer på visse hospitalsafdelinger og videnskabelige institutter. Det er, hvad det offentlige tilsyneladende har stillet til rådighed, og intet tyder på, at beløbene bliver større i 1986.

Indenrigsministeren har offentligt erklæret som sin holdning, at danske forskere alligevel ikke kan komme først med en vaccine eller behandling af AIDS, og så kan det tilsyneladende efter ministerens opfattelse også være lige meget med dansk forskning i det hele taget. Det vidner om en selv for ministre usædvanlig snæver tankegang.

AIDS-forskning drejer sig ikke, som indenrigsministeren åbenbart tror, udelukkende om at finde en vaccine eller en behandling. Billedet er i virkeligheden langt mere nuanceret, end indenrigsministeren synes at have fantasi til at forestille sig.

Situationen med hensyn til AIDS-forskning kan sammenlignes med, hvad der skete med hensyn til forskning i smitsom leverbetændelse for 10-15 år siden. Danske forskere bidrog til denne forskning på en måde, som gav international genklang, og en

del af den danske forskning var medvirkende til, at vi i dag har en hepatitis B-vaccine, selv om danske forskere ikke deltog i selve fremstillingen af vaccinen. På samme måde er der også med hensyn til AIDS-forskning væsentlige områder, hvor den danske indsats kan få betydning, hvis de danske forskere ikke fortsat får besked på, at det er ligegyldigt, om de forsker i denne sygdom eller ej.

Det burde være indlysende, at det arbejde med at finde ud af, hvordan immunforsvaret styrkes eller vedligeholdes, som danske forskere allerede er begyndt på i det små, er helt afgørende for både AIDS-smittede og AIDS-patienter. I særdeleshed så længe der hverken findes vaccine eller behandling. På dette område er danske forskere særdeles velkvalificerede. Kun økonomiske begrænsninger kan hindre de pågældende i at nå frem til resultater, som kan betyde, at mennesker med AIDS lever længere, f.eks. indtil nogen finder frem til en egentlig behandling, uanset om disse »nogen« så er danskere eller ej.

Områderne for en dansk AIDS-forskning er talrige, men forslagsstillerne har valgt at angive følgende:

1. Der er behov for en sociologisk orienteret forskning i virkningerne af den informationskampagne, som allerede er i gang. Det er aldrig tidligere prøvet at markedsføre et budskab om at ændre de seksuelle omgangsformer, og man står derfor på bar bund med hensyn til erfaringer. Der bør forskes i, om informationskampagnen virker efter hensigten, eller om den skal ændres. Vigtigheden heraf understreges af, at informationskampagnen udgør et helt centralt led i den hidtidige indsats mod sygdommen.
2. Denne forskning skal kombineres med en forskning i smittespredningen i befolkningen og de enkelte risikogrupper. Det foregår ved, at man løbende følger udbredelsen af smitte i veldefinerede og afgrænsede befolkningsgrupper. Formålet er at registrere ændringer i smittespredningen så tidligt som muligt og på denne baggrund intensivere eller justere informationsvirksomheden eller andre forebyggende foranstaltninger.

Det kræver imidlertid personale, styring og tid at følge udviklingen på denne måde, og dermed kræver det også penge.

3. Det er endnu et uafklaret spørgsmål, hvorfor nogle AIDS-smittede udvikler AIDS, mens andre tilsyneladende ikke gør det. Eller gør de det, men først på et senere tidspunkt? Dette fører helt naturligt til et behov for, at der på de oprettede klinikker for AIDS-helbredsundersøgelser sker en løbende testning af de enkelte personers immunapparat. Netop inden for den kliniske immunologi har vi i Danmark en meget stor ekspertise. Vi ville have mulighed for at gennemføre sådanne projekter, hvis forskerne fik penge til det.
4. Det er også vigtigt at undersøge mulighederne for at producere neutraliserende antistoffer mod AIDS-virus. Disse undersøgelser skal vise noget om mulighederne for en egentlig vaccinefremstilling og skal samtidig til sin tid bruges for at teste mulig AIDS-vaccine. Arbejdet kan bl.a. udføres på Fibigerlaboratoriet i København, men det er ressourcekrævende.
5. Forskningen i egentlig behandling af AIDS-patienter kan og skal videreudvikles. Der er gode og endnu ikke fuldt udnyttede muligheder for »kontrollerede kliniske undersøgelser« i afprøvning af forskellige lægemidler. Behandlingen af AIDS-patienter i Danmark er koncentreret om ganske få afdelinger, hvilket giver bedre muligheder for sådanne undersøgelser end i mange andre lande, men indsatsen kræver naturligvis økonomiske ressourcer.
6. Det internationale samarbejde er i sig selv af stor betydning, både for at følge med i, hvad der sker i den internationale forskning, men også for at Danmark selv kan bidrage. Her kan tænkes mange muligheder, men blikket falder naturligt på de danske forskere og danske laboratorier, som også med international målestok har en betydelig ekspertise i immunologisk forskning. Disse forskere og laboratorier er i stand til at samarbejde med store udenlandske laboratorier og decideret bidrage til de vigtige forberedende arbejder med hensyn til fremstilling af en vaccine og til forståelsen af selve AIDS-sygdommen.
7. Endelig er der forskning i den psykologiske indsats for AIDS-patienter, AIDS-smittede og i det hele taget personer i risikogrupperne. Denne psykologiske indsats, der endnu lader meget tilbage at ønske, kan f.eks. være egentlig krisebehandling. Det er en opgave, som ikke uden videre lader sig løse perfekt. Der kræves selv-

sagt et stort forarbejde og en forskning, som koster penge.

Det er derfor helt hen i vejret at sige, at der ikke er noget for danske forskere at komme efter, når de alligevel ikke kan komme først med det afgørende resultat: nemlig fremstillingen af en vaccine eller en behandling, som uden tvivl indbringer en Nobel-pris. Der er masser af opgaver for danske forskere at tage fat på, og det vil være en skandale, hvis vi alene af økonomiske grunde skal undlade at bruge deres evner til noget fornuftigt. Efter forslagsstillernes opfattelse kan vi ikke være bekendt over for udlandet, at vi ikke bevilger penge til AIDS-forskningen, men bare sætter os med hænderne i skødet og venter på, at de andre finder på et eller andet. Det er nasseri, og den danske forskning vil desuden generelt lide skade ved ikke at kunne være med i front, også fordi AIDS-forskningen må forventes at føre til en lang række andre værdifulde forskningsresultater, som bl.a. vil kunne anvendes i kræftforskningen.

I den forbindelse er det værd at lægge mærke til, hvad den danske kræftforsker professor Lenart Olsson udtalte til Berlingske Tidende den 2. januar 1986, efter at han havde fået 10 mill. kr. fra National Institute of Health til sit arbejde på laboratoriet for cancerbiologi på Panuminstituttet: »Støtten fra USA viser, at vi i Danmark godt kan få penge til bioteknologisk forskning i konkurrence med udlandet, og at vi derfor ikke kan tillade os den kortsigtede luksus at mene, at vi ikke herhjemme har brug for en forskning, som man arbejder med andre steder i verden. Forudsætningen er, at vi råder over de nødvendige faciliteter til at udføre en kvalificeret forskning, og at vi har danske medarbejdere, der er dygtige nok. Det kræver, at vi kan give dem en ordentlig uddannelse, og det understreger igen nødvendigheden af, at vi holder et højt nationalt forskningsniveau«.

Som nævnt burde det være unødvendigt at fremsætte dette forslag. Men forslagsstillerne har set sig nødsaget til det, fordi indenrigsministeren som vanligt ikke selv tager initiativer i bekæmpelsen af AIDS, hvis det kan risikere at koste staten penge.

Derfor foreslås det, at folketinget pålægger regeringens at afsætte 50 mill. kr. til forskning i sygdommen AIDS. Når det foreslåede beløb er større end de 30 mill. kr., der er blevet nævnt som behovet i 1986, skyldes det ønsket om at sikre flerårige projekter. Det er altså meningen, at de 50 mill. kr. i et vist omfang skal række ud over 1986. Det foreslås endvidere, at sundhedsstyrelsens rådgivende

udvalg vedrørende sygdommen AIDS administrerer bevillingen, da dette organ må anses for at have størst ekspertise med hensyn til vurderingen af, om et forskningsprojekt er relevant.